

HLEDÁNÍ DIAKONICKÉHO SBORU

INSPIRACE Z LET 2008-2013

**PORADNÍ ODBOR KŘEŠŤANSKÉ SLUŽBY
ZÁPADOČESKÉHO SENIORÁTU
ČESKOBATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ**

HLEDÁNÍ DIAKONICKÉHO SBORU

Inspirace z let 2008 – 2013

Poradní odbor křesťanské služby západočeského seniorátu ČCE, 2014

Úvod

Dostáváte do rukou sborníček, kterým chceme vydat počet z našeho usilování v posledních pěti letech. Provázelo ho téma hledání diakonického sboru. Tato vize se před námi otevřela na seniorátním dni křesťanské služby (nebo diakonie, jak raději říkáme) v roce 2008 a od té doby nás provází při setkávání a společném promýšlení diakonických témat i při konkrétních praktických aktivitách.

Rádi bychom touto publikací oslovili také ty z vás, kdo jste s námi přítomni nebyli. Věříme, že i touto formou můžeme ujít kus společné cesty. Nemáme zprávy o tom, jak a zda vůbec působí diakonické poradní odbory v rámci jiných seniorátů. Signifikanční pro současnou situaci je fakt, že celocírkevní poradní odbor křesťanské služby byl v roce 2012 zrušen. Přesto doufáme, že sborová diakonie a diakonický sbor mají přes sebou velkou budoucnost a že se můžeme na cestě k ní navzájem doprovázet a povzbuzovat.

Publikace je rozdělena do dvou částí. V první, nazvané „Vize“, najdete úvahy a teoretické příspěvky, zpravidla pronesené na každoročních seniorátních diakonických dnech. V druhé části s názvem „Praxe“ najdete zkušenosti a zprávy o konkrétních diakonických aktivitách a užitečný slovníček.

Upozorňujeme také na naše webové stránky, kde najdete další texty: <http://diakonie-zapad.evangelnet.cz/>.

Za poradní odbor diakonický západočeského seniorátu ČCE

Karel Šimr

I. VIZE

NA CESTĚ K DIAKONICKÉMU SBORU

Karel Šimr

„Péče o potřebné, nemocné a slabé jako výraz křesťanské lásky k bližnímu patří neodmyslitelně k životu i práci Českobratrské církve evangelické (dále jen „ČCE“). Tato křesťanská služba, pro niž máme v Novém zákoně řecký pojem „diakonia“, je společně se zvěstováním Božího slova a vysluhováním svátostí základním posláním a úkolem církve a každého jejího sboru. Církev vede své členy k tomu, aby se podle svých obdarování a možností na této službě podíleli.

Těžiště diakonické práce církve je ve farních sborech. Farní sbory pro tuto křesťanskou službu vyhledávají vhodné pracovníky, ustavují skupiny a pověřují je ke službě.

Kde jsou pro to předpoklady, zřizují se v rámci ČCE diakonická zařízení jako střediska různě specializované pomoci potřebným. Tato pracoviště institucionálně prováděné péče tvoří Diakonii Českobratrské církve evangelické (dále jen „Diakonie ČCE“), která je integrovanou součástí ČCE. Diakonie ČCE navazuje na tradice dřívějších diakonických zařízení (např. České diakonie).“

Z preambule Řádu diakonické práce Českobratrské církve evangelické

Diakonie (či chcete-li „křesťanská služba“) patří k základním (konstitutivním) znakům církve. Není to jakási dobročinná nadstavba života sboru, ale to, bez čeho církev už není plně církví. Před tímto základním teologickým pochopením významu diakonie se samozřejmě můžeme zarazit: Známe realitu našich sborů, vesměs malých společenství, kde se obtížně hledají síly, čas i finance na cokoli „navíc“. Ale jde opravdu o něco „navíc“?

Diakonia je řecké slovo, které označuje službu. V Novém zákoně označuje široké spektrum služeb v křesťanském společenství: nejen praktickou „službu při stolech“ (Sk 6,2), ale i „službu slova“ (Sk 6,4) či „službu smíření“ (2K 5,18). Není to tedy ve své podstatě žádný speciální pojem pro sociální či charitativní činnost církve. Vyjadřuje spíš jakýsi základní ráz všeho křesťanského konání, který je dán životním postojem Ježíše z Nazareta: „Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé“ (Mk 10,45). Oním diakonem je v prvním slova smyslu Ježíš Kristus a onou diakonií jeho dílo pro nás. Vše, co konal – ať šlo o kázání, uzdravování či jeho společenství s hříšníky a vyvrženými – má tento diakonický ráz. Je tím, kdo je tu zcela pro druhé a tak otevírá cestu k Bohu a druhému člověku.

Jeho činy – odpuštění, uzdravení, přijetí – se tak stávají znamením. Znamením Boží lásky, kterou on ztělesňuje. Diakonie tak má ze své podstaty v Kristu jakoby „svátostnou“ povahu: je viditelným znamením neviditelné Boží milosti. Smyslem kristovské služby člověku v nouzi v podmínkách „tohoto času“ není vytvořit svět bez vady, stát se věhlasným

léčitelem (v případě Kristově) či největším poskytovatelem sociálních služeb (v případě církevní diakonie), ale dosvědčit Boží zachraňující lásku a vůli po obnově světa.

Diakonie je tak neodmyslitelně spjata se svým ohniskem v křesťanském společenství, kde jsme nejprve příjemci Kristovy diakonie na nás, abychom se pak o to, co jsme přijali, mohli dále dělit a vydávat o Kristově diakonii svědectví slovy i činy. Proto také Řád diakonické práce ČCE zdůrazňuje, že těžiště diakonické práce leží ve farních sborech. Služba institucionalizovaných středisek Diakonie ČCE je doplňující nadstavbou.

Mohlo by se zdát, že zde snižujeme význam instituční Diakonie jako „prodloužené ruky“ církve. Uvažujeme však podle „zákona kyvadla“: V uplynulých desetiletích se důraz křesťanské služby vychýlil směrem k instancionalizovanosti, profesionalizaci a expertnosti. Naším cílem je kyvadlo opět vrátit na opačnou stranu, přispět k obnově diakonického sebevědomí sboru a docenění společenství. Teprve poté budeme moci najít vyvážený a vzájemně se doplňující vztah mezi oběma výrazy diakonického poslání církve.

Tak tedy opět nárok? Není to právě důvod, proč křesťanská služba v našich sborech spíše živoří? Že na tak velký úkol prostě nemáme?

Vraťme se k našemu teologickému východisku: Diakonie neznamena nic více (a nic méně), než aby církev byla církví: prostorem sdílení Božího s námi a nás spolu navzájem. V diakonii podle Nového zákona nejde o rozdělování lidí na „poskytovatele“ a „příjemce“ služeb, ale naopak o spojování lidí do společenství, o vzájemnost: Jedni druhých břemena neste. Zdá se, že na trhu je dnes mnoho služeb a sociálních produktů, které lze nakoupit (ať už je plátcem stát, obec nebo jednotlivec), ale často schází společenství, které člověku dává jeho hodnotu a vytrhuje ho z jeho samoty a izolovanosti. Schází prostor, kde by člověk mohl být plně člověkem - i ve své duchovní dimenzi. A to zdarma, z pouhé milosti (sola gratia).

Zdá se, že důraz na společenství v diakonii bude vyžadovat i změnu, či spíše prohloubení teologického uvažování: Budeme-li mít před očima pouze Kristovu službu, snadno sklouzneme k pouhému napodobování Ježíše a tím k pokušení rozdělovat lidi na ty, kdo pomáhají (nás) a ty, kdo pomoc potřebují (ti druzí). Za Kristovou diakonií je ovšem ještě něco hlubšího: jejím cílem je otevřít nám společenství lásky s trojjediným Bohem, nový rozměr života, založený na vzájemném sdílení – nejprve osob Trojice a poté i nás. Ježíšova diakonie není cíl, ale prostředek. Proto potřebujeme přemýšlení o diakonii podle modelu „Kristus jako služebník“ doplnit také modely trojičními – „Trojjediný Bůh jako společenství“.

Můžeme říci, jak to zaznělo na jednom z našich seniorátních diakonických dnů: jako křesťané víme o Božím „know how“ (vědět jak) na společenství. V tom je naše přednost a jedinečnost v oblasti diakonie. Tedy nejde vlastně o nic „víc“, než čím sbor ve své podstatě má být – tedy dle ordinačního slibu „místem přímelných modliteb, důvěry, vzájemného povzbuzování, smíření protivníků, útočištěm slabých, ponížených a opuštěných“. Nejde o nic víc než být církví. Úkolem ovšem zůstává tvořivě a s fantazií hledat možnosti, jak naše společenství otevřít lidem kolem nás a jak jeho principy vzájemnosti a solidarity uvést v život v projektech, které přesahují hranice sboru. Nejsme voláni k tomu, abychom se pouštěli do oblastí, kterým nerozumíme a na které nemáme kapacitu, ale abychom rozpoznali svá obdarování a nenechali si je pro sebe. Abychom zažili, že společenství znamená něco dát a něco přijmout, a zprostředkovali - spontánně občansky

a sousedsky i zajímavými organizovanými formami - tuto důležitou životní zkušenost svému okolí.

Nejde o to „konat diakonii“, ale být „diakonickým sborem“. Nejde vlastně o nic „navíc“ a přesto to je – přiznávám – úkol: čelit stále přetrvávající církevní mentalitě ghetta i společenskému nastavení, které chce vše nepříjemné delegovat na odosobněné instituce. Vývoj posledních let však začíná ukazovat i opačným směrem. Věřím, že diakonickou církev čeká ještě velká budoucnost, která možná bude znovuoživením malých a obyčejných věcí. Hledejme, jak jí společně pootevřít dveře...

CÍRKEVNÍ DIAKONIE NEBO DIAKONICKÁ CÍRKEV?

Nástin katolické diskuse o diakonii jako konstitutivním prvku církve

Michal Opatrný, Teologická fakulta Jihočeské univerzity

1. Úvod

Se zájmem jsem odpověděl na výzvu kolegy Vokouna, že shání někoho, kdo by byl zde na tomto setkání ochoten přednášet o diakonii. Můj zájem pramenil z toho, že budu moci probrat problematiku diakonie s někým jiným než kolegy a studenty z fakulty.

Na druhou stranu musím přiznat jisté obavy, které pramení z toho, že mám jako katolický teolog hovořit na evangelickém setkání. Ne snad, že bych se evangelíků bál, ale prostě dostatečně neznám evangelický teologický diskurs, takže se cítím kompetentní jen k tomu, abych zde představil jedno z témat diskuse katolických teologů, které by pro svou jednoduchost a zároveň závažnost mohlo být – doufám – zajímavé i pro křesťany jiných církví.

2. Diakonie

Slovo diakonia překládáme většinou jako služba. V novozákonní řečtině ale doslova znamená služba při stolech. Označovalo tedy práci číšníků, kteří obsluhovali u stolů, což byla nejvznešenější forma služebné práce. Toto slovo tedy neoznačuje služebnou práci otroků nebo snad nějakou podřízenost stávajícím poměrům.

Podle Norberta Metteho existují v Novém zákoně dvě základní významové skupiny:

- 1) diakonia jako materiální služba, např. rozdělování hmotné pomoci (chudým) křesťanským vdovám (Sk 6,2);
- 2) diakonia jako služba nábožensko-spirituální, tj. služba slova – výklad Božího slova, kázání, katecheze, pastorační rozhovor (Sk 6,4), nebo služba smíření – tedy napomáhat smíření lidí navzájem a lidí s Bohem (2Kor 5,18).

3. Církevní diakonie

Je-li však diakonie chápána jen jako sice vítaná, ale přeci jen dodatečná součást církevní praxe, resp. křesťanského života. Jedná-li se o církevní diakonii, kde „církevní“ je důležitější než „diakonie“, stává se taková diakonie problematickou.

Toto pojetí diakonie, které se podle německého teologa Norberta Metteho rozšířilo již od 2. či 3. st. po Kristu vede k tomu, že diakonie je – opět podle Metteho – pouhým důsledkem křesťanského života nebo církevní praxe. Je důsledkem toho, že si chci svými skutky získat spásu, resp. důsledkem toho, že chci zdarma darovanou spásu žít.

Pomoc potřebným se v tomto pojetí stala jakýmsi „dogmatem“, které potlačilo lásku k bližnímu, tedy afektivní vztah mezi pomáhajícím a pomoc přijímajícím. Člověk pak často může pomáhat jen proto, že je to povinnost, že je to podmínka pro získání spásy, a ne proto, že upřímně vnímá potřebnost potřebného.

Toto pojetí diakonie tak vlastně z potřebného člověka dělá objekt, který je využíván pro jiné zájmy, kupříkladu:

- Pomáhám ne proto, abych pomohl, ale proto, abych Já získal spásu.

- Pomáhám ne proto, že mě druhý potřebuje, ale proto, abych Já žil milost, kterou jsem dostal.

- Pomáhám ne proto, že potřebnému nikdo jiný nechce pomoci, ale proto, abych zlepšil společenský kredit Svě církve, resp. křesťanství.

- Pomáhám ne proto, že je druhý v nouzi, ale proto, abych mu mohl lépe předat Svou víru. Tím ovšem bylo narušeno pojetí pomoci potřebným, které je popisováno v evangeliu. Ježíš Kristus v evangelijních příbězích nikdy nejedná s marginalizovanými neosobně a účelově (např. aby si získal společenský kredit):

- Je mu líto vdovy, které zemřel syn (Lk 7,13);

- když zemřel jeho přítel Lazar, Ježíš je pohnut a pláče, když vidí zármutek Lazarových sester (J 11,33-35);

- když vypráví podobenství o milosrdném Samařanovi, říká, že Samařan byl pohnut soucitem (Lk 10,33).

Podle některých autorů Ježíšovi nejde při vykonávání zázraků ani o potvrzení jeho božství, ale chce „jen“ ukázat, že se přiblížilo Božího království.

Církevní diakonie, tedy diakonie jako více či méně dodatečné součást církevní praxe a křesťanského života tak neodpovídá základním kritériím, které před pomoc chudým, nemocným nebo marginalizovaným staví křesťanství.

4. Diakonická církev

Diakonie může být také chápána ne jako „dogma“, které je třeba dodržovat, ne jako přídavek či přívěšek křesťanského života, ale jako jeho integrální součást. Pomoci tomu, kdo to potřebuje, je totiž ortopraxí (správnou nebo pravou praxí), která odpovídá tomu, čemu křesťané věří, tedy ortodoxii (pravé víře).

N. Mette proto v protikladu k výš zmíněnému přístupu mluví o tom, že pomoc potřebným je pro křesťanství konstitutivní – tzn. ustavující. O křesťanské praxi můžeme mluvit jedinečně tehdy, zahrnuje-li v sobě od začátku pomoc potřebným. Jinak vyjádřeno: Tím, že člověk někomu pomáhá, se stává křesťanem – stává se následovníkem, učedníkem Ježíše Krista. Následovníkem Ježíše Krista není proto, že poslouchá Boží slovo, ale že poslouchá Boží slovo a plní je (Lk 8,21).

Tento přístup k diakonii také odpovídá pojetí pomoci potřebným v Písmu: Čím víc se Ježíš Kristus staví na stranu marginalizovaných nebo sociálně exkomunikovaných, tím víc se stává sám sebou – Božím Synem, Mesiášem – Spasitelem. Jeho slova, jednání a život vytváří novou, doposud neznámou podobu (mezi)lidského jednání, můžeme říci diakonickou podobu mezilidských vztahů. Před skutečností můžeme utéci (do ghetta) nebo ji bezesbytku přijmout, takovou jaké je (kolaborovat s poměry). Jak ale v 70. letech ve svém památném článku ve Studiích zdůraznil Jakub Trojan, křesťanské řešení je právě po vzoru Ježíše Krista přistoupit ke skutečnosti jako k záležitosti nehotové, jako k něčemu, co je třeba teprve vytvořit.

To můžeme aplikovat také na diakonii – pomoc potřebným. Diakonie pak není jednou z mnoha církevních aktivit, ale podstatou církve, která jako církev Ježíše Krista teprve vytváří novou skutečnost – skutečnost diakonickou. Bůh se totiž nestal člověkem proto, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil (Mt 20,28). Celý Ježíšův život je proto diakonický, což je snad nejvíc patrné na kříži. Současný papež Benedikt XVI. k tomu ještě jako profesor

teologie napsal ve svém Úvodu do křesťanství:

„V bibli se nejví kříž jako postup v mechanismu uraženého práva. V bibli stojí kříž spíše obráceně jako výraz pro radikálnost lásky, která se zcela dává, jako proces, v němž někdo je tím, co činí, a dělá to, co je. Kříž je vyjádřením života, který znamená zcela bytí pro druhé.“

Jako římský biskup pak ve své druhé encyklice Spe salvi, věnované křesťanské naději, dokonce říká:

„Člověk má pro Boha takovou cenu, že se on sám stal člověkem, aby mohl spolu s člověkem sou-cítit, spolu-trpět způsobem velmi reálným, totiž v těle a krvi, jak nám to podává pašijový příběh o Ježíšově umučení (SS 39).“

Z tohoto úhlu pohledu pak ale bytí pro druhé nemůže být jen jednou z mnoha církevních aktivit, ale bytí pro druhé musí být totožné s bytím církve, tak jak je bytí církve totožné s bytím Ježíše Krista: Když chtěl Bůh v Ježíši Kristu spoluprožívat s lidmi jejich utrpení, musí i Kristova církev s lidmi jejich spoluutrpení prožívat. V tomto světle nějaká církevní diakonie vedle mnoha dalších církevních institucí a akcí zkrátka nestačí, protože sama církev musí být diakonická, musí tu být pro druhé.

To však neznamená, že se církev má stát jen jakýmsi charitativním spolkem. Neznamená to také, že by snad organizace jako jsou Diakonie nebo Charity byly přebytečné. Pojetí diakonie – jako bytí pro druhé je hodně široké. Německý teolog Herbert Haslinger proto uvádí celkem osm „fenotypů diakonie“, tedy osm souborů sestávajících vždy ze dvou pro službu potřebným charakteristických znaků:

1) Diakonie je institucionalizovaná a spontánní. Institucionalizovaná je diakonie např. ve formě humanitárních nebo charitativních organizací (Charita, Diakonie). Spontánní je např. při pomoci v situaci krajní nouze (autonehoda).

2) Diakonie je profesionální a dobrovolná. Např. v nemocnici je činnost ošetřovatelky profesionální diakonie, zatímco návštěvy dobrovolníků u pacientů patří do dobrovolné diakonie.

3) Diakonie je úřední a soukromá. Úřední je např. v podobě pověřence biskupství pro menšiny, spíše privátní charakter pak má v domácí péči příbuzných o člena rodiny.

4) Diakonie je umístěna ve společenské mikro a makro oblasti. Angažmá pro tzv. „třetí svět“ se pohybuje v makro-oblasti celosvětových souvislostí. Poradenský rozhovor se pohybuje mikro-oblasti mezilidského vztahu, i když musí být zohledněno sociální prostředí.

5) Diakonie je církevní i mimo-církevní. Jako ve farnosti organizovaná pomoc finančně slabým rodinám je církevní, jako křesťansky motivovaná spolupráce např. v amnesty international je mimocírkevní.

6) Diakonie se může dít vědomě i nevědomě. Sociální práce s lidmi bez přístřeší vyžaduje vědomé rozhodnutí a koncepci. Každodenní péče rodičů o děti většinou s diakonií vědomě identifikována není.

7) Diakonie je individuální a politická. Pomoc zdravotně postiženým v praktických záležitostech všedního dne je zaměřená na potřeby individua. Jako nasazení se pro zdravotně postiženým vstřícnou politiku zaměstnanosti je diakonie politická.

8) Diakonie může mít konečně podobu výslovně křesťanskou i „anonymně křesťanskou“. Tím je myšleno, že i nasazení člověka, který není křesťanem, pro lidi v obtížných životních situacích, může mít kvalitu křesťanské diakonie, i když tento člověk své jednání jako

křesťansky motivované nechápe, a ani ho s křesťanskou diakonií nespojuje.

Z těchto fenotypů diakonie je tedy patrné, že diakonie nemá být pouhým důkazem, že křesťané berou svou víru vážně a dovádějí ji do důsledků, ale jasnou a praktickou odpovědí na utrpení a nespravedlnost ve světě, která nesleduje jiné cíle, než zmírnit utrpení a napravit nespravedlnost.

Diakonickou církev stejně jako diakonickou křesťanskou existenci pak tedy můžeme stručně charakterizovat např. takto:

- Místo křesťanů je přednostně na straně „chudých a bezvýznamných“, ke kterým byl Ježíš Kristus zvláště poslán (Lk 4,18).

- Do té míry, do jaké se všechno jednání křesťanů, resp. církve děje kvůli lidem a kvůli jejich spáse, obsahuje v sobě diakonickou dimenzi. Potom jde o církev pro druhé.

- Pro vnitřní řád církve platí evangelijní výzva, že obvyklé mechanismy a struktury vlády v ní nemají mít místo:

Ježíš řekl učedníkům: „Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je. Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem (Mk 10,42-43).“

Naplňování této výzvy je pak viditelným svědectvím živé diakonie.

5. Závěr

Neznamená to ale, že pak taková diakonická církev jaksí „zapomněla“ na Boha? Je pravdou, že se to může stát a někdy děje, pak už ale nejde o diakonii jako bytí církve nebo křesťana pro druhé. Dovolím si to vysvětlit opět za pomoci slov J. Ratzingera:

„Nikoliv konfesijní člen strany je opravdovým křesťanem, ale ten, který se svým křesťanstvím stal opravdu lidským. Nikoliv ten, kdo pro vlastní prospěch otrocky dodržuje systém norem, ale ten, kdo se osvobodil k prosté lidské dobrotě. Princip lásky, má-li být opravdový, samozřejmě zahrnuje víru. Jen tak zůstává tím, čím je. Neboť bez víry, kterou jsme se učili chápat jako (...) výraz pro nedostatečnost všech vlastních výkonů, se láska stává svémocným činem. Láska se sama ruší a stává se sebeospravedlněním: Víra a láska se vzájemně podmiňují a vyžadují.“

Předneseno na seniorátním dnu diakonie 27. 9. 2008 v Plzni.

Zítřek může vykvést jen tehdy, když včera zapustil kořeny a dnes roste... **MOŽNOSTI DIAKONICKÉHO JEDNÁNÍ – VČERA, DNES, ZÍTRA!**

Beate Lenk, *Diakonie Selb*

„Nikdo dnes nemá vizi. Nikdo neříká co by mělo být a kudy se má jít. Duchovní život charakterizuje bezradnost a dusivá prázdnota.“ Marion, hraběnka Dönhoff

„Vize jsou strategie jednání, to je odlišuje od utopií. K vizi patří odvaha, síla a připravenost je uskutečnit.“ Roman Herzog

Diakonická církev nebo církevní diakonie?

Zeptejme se nejprve, jaké požadavky na nás klade vývoj sborů ve vztahu k diakonii: Jak se může sbor stát společným domovem zdravých a nemocných, lidí s handicapem a těch bez něj, silných a slabých, bohatých a chudých, pevných a vratkých, schopných a neschopných, lidí vyloučených ze společnosti a lidí ve společnosti zakotvených?

Co může sbor dělat proti osamělosti a individualizaci?
Dokáže sbor při dnešní ztrátě tradičních sociálních sítí vytvořit nové sítě, které něco vydrží a pomůžou?

Dokáže sbor povzbudit odvahu k životu?
Jak se dá probudit, podporovat a provázet činnost dobrovolníků?

Jaký potenciál má sbor, aby dokázal doprovázet lidi v životních přelomech v krizových situacích?
Jaké kroky má sbor udělat, aby se diakonicky rozvíjel?

Koneckonců jde jen o jedinou otázku:
Jak může být sbor transparentní pro lásku Boží? Jak může být znamením lásky Boží pro tento světě?

Základními rozměry diakonie jsou:
Solidarita a spoluúčast se zoufalými, bezradnými a lidmi bez naděje.
Tiše a vnímavě naslouchat nářku a vydržet ho.
Diakonie nezůstává němá. Argumentuje křesťanským obrazem Boha a člověka.
Diakonie těžší ze společnosti se zoufalými a smutnými. Pomáhat znamená dávat i dostávat, dělit se i sdílet se. Pomoc je spoluúčast.
Tím dochází ke změně paradigmatu: nikoli církev a diakonie pro druhé, nýbrž s chudými, nemocnými, hledajícími, cizími, starými a mladými, závislými, s nevyléčitelně nemocnými...

Nahlédněte se mnou do výkladní skříně možností:

Diakonie při bohoslužbách

Bohoslužby spojují, vedou ke společenství. Osamělost a individualismus jsou silným pramenem utrpení. Otevřeme kruh, také při Večeři Páně... pro nejisté, neschopné chůze... například pro vozíčkáře.

„Celostný prožitek bohoslužeb může mít hojivý účinek. Bohoslužby s pomazáním olejem a požehnáním dodají útěchu. Modlitba dává úlevu a osvobozuje. Zpověď je slavností smíření a základem pastýřské péče. Smíření je centrálním pojmem diakonie.“ (Th. Strohm)
Pojem „léčivého liturgického roku“ stále nabývá na významu. Liturgický rok umožňuje svým rytmem stálost a dává nám pocítit dech věčnosti.

Otevřené prostory církve působí pohostinně. V mnoha kázáních přicházejí ke slovu diakonické myšlenky a výzva ke sbírce je výrazem konkrétní pomoci v průběhu bohoslužby. Diakoničtí pracovníci jsou uváděni do služby při bohoslužbách, tam se jim také dostává ocenění, při bohoslužbách se s nimi loučíme, když odcházejí - například v rámci týdnu modliteb a sbírek pro diakonii. „Boha chválit srdcem, ústy i smysly.“

Další možností jsou bohoslužby například s uživateli služeb středisek Diakonie, se slyšícími i neslyšícími, s vězni nebo s duševně nemocnými. Bezbariérový přístup do kostelů a sborových budov by měl být samozřejmostí.

Správné osvětlení, které neoslňuje, bezbariérové přechody, orientační pomůcky, tlumení hluku a dobrá akustika – to vše je třeba brát v úvahu.

Obohacením je také spojení sakrálního společenství s profánním, když bohoslužba ústí do posezení u kávy nebo sklenky vína.

Sborové zdroje „kultury umírání“ můžeme najít v doprovázení umírajících, v rituálech a truchlení. Být nablízku, naslouchat, mlčet, dotýkat se, vyjadřovat, děkovat, odpustit, modlit se, tišit bolest. To konají příbuzní, pečovatelé a duchovní, profesionálové i dobrovolníci.

Diakonie na faře

Každý fara je důležitou diakonickou instancí!
Člověk hledající pomoc bývá často zahlcen nabídkou a nepřehlednou sítí různých služeb. Na faře může najít informace a zprostředkování toho, co potřebuje – poraden, středisek Diakonie apod.

Středisko diakonie je pro mnoho lidí synonymem církve a chápou ho jako aktivitu sboru. Jeho kořeny najdeme v práci klasické sborové sestry nebo diakonky, vyslané do služby ve sboru. To všechno se v základech změnilo od té doby, kdy bylo zavedeno pojištění a různé standardy kvality, čímž se celkové klima velice zhoršilo.

Nízké odměny a snižování plateb za výkony pečovatelské a ošetrovatelské péče ohrožují existenci mnoha středisek. Konkurence na trhu sociálních služeb je velká. Doplňkové

služby, péče o víkendech, tísňová péče, pečovatelské a ošetrovatelské kurzy, poradenství a paliativní péče - to všechno tvoří dohromady celostnou a atraktivní nabídku pomoci.

Zpět k církevnímu sboru. Existuje vějíř pomoci pro lidi v akutní nouzi? Konají se dobročinné bazary a mimořádné sbírky? Nebo posvícenské sbírky?

Na významu získává organizovaná sousedská pomoc. Dobře doplňuje profesionální služby a je obzvláště důležitá pro lidi, kteří žijí sami. Také takzvaná sborová sousedská pomoc se nadějně rozvíjí a má komunikační, diakonickou a duchovní funkci.

Také veřejnosti otevřená práce s mládeží je diakonií. Dává impulsy pro smysluplné využití volného času, pomůže zodpovědně se zapojit, dotýká se „tepu“ mladých, může radit, podporovat a pomáhat. Učí zvládat konflikty a spojuje mladé různých národností. Také ve skupinách konfirmandů se dá pracovat s orientací na zážitky a volný čas, vzdělání, službu, akce a spiritualitu je možné dát zažít.

Sbor může dát prostor, podněty, podporu a propojení k svépomoci, k svépomocným skupinám nemocných, anonymním skupinám, společným rozhovorům – to vše jsou témata sborové diakonie. Jeden nese tíži druhého!

Pro sbory je dnes důležité zřídit společný „stůl“ a mít tak možnost reagovat na elementární nouzi. Myšlenka je to tak geniální jako jednoduchá: Přebývajícím jídlo z jídelen, hotelů, od výrobců potravin a obchodníků svézt a zdarma rozdávat lidem v nouzi.

Zrovna tak skvěle mnohde fungují „sociální obchůdky“ a obchodní domy. Náš obchůdek sv. Ondřeje v Selbu si už vydobyl respektovanou pozici. Cíl „dobře kupovat - dobře dělat“ je různými skupinami obyvatelstva velmi dobře přijatý.

Projekty jako... „nocleh na jednu noc, otevřené kostely, bytová sdružení a „Boží byty“ jsou iniciativami křesťanské pohostinnosti, které mají za cíl pomoci lidem z bludného kruhu nezaměstnanosti a bezdomovectví. Také doprovázení „beznadějných případů“ je výzvou dnešní doby. Nevyléčitelně závislí, psychicky nemocní, sociálně nepřizpůsobiví nebo extrémně labilní lidé potřebují lidskou sociální síť, ve které budou zachyceni, nesení a doprovázeni. Sbor může být takto s nimi a tím se zároveň stát nositelem božího křesťanského zaslíbení!

V činech milosrdenství se nesmíme uzavírat pomoci trestaným. Pokřtění a trestaní! Často se o tom nemluví, také proto, že angažmá v této oblasti si musí být vědomo svých hranic a možností.

Abychom všechny tyto úkoly mohli zvládnout, potřebujeme kvalifikovaný management, funkční struktury odpovědnosti a profesionální vedení. Jednání, které zná svůj cíl, a dobře rozdělená práce jsou rozhodující pro zdar díla i osobní rozvoj. To platí jak pro dobrovolníky, tak pro zaměstnance.

A informace a komunikace nejsou všechno, ale bez nich není nic!

Na závěr chci ještě zdůraznit:

První a nejdůležitější je: Považovat diakonii za centrální, bytostnou věc sboru.

Všimnout si, co všechno je ve sboru diakonického. Nesmíme zúžit náš pohled pouze na střediska diakonie.

Rozvíjíme cit pro „topos“ a „kairos“. Pro vnímání zvláštního místa a příležitostí. Kdo může co udělat!

Využívejme šance, které se nabízejí, flexibilně, odhodlaně, kreativně a činnorodě. Rozvíjíme své diakonické talenty, abychom byli rybáři lidí. Vyplácí se hledat ve sboru nadání, zájmy a dovednosti. Jsou zde! Mějme „dlouhý dech“ a zůstaňme snílky i realisty zároveň, abychom mohli uskutečnit vizi diakonického sboru.

Předneseno na seniorátním dnu diakonie 27. 9. 2008 v Plzni.

SOCIÁLNÍ POLITIKA STÁTU

aneb pohybujeme se v systému

Bc. Petra Cmunťová, Občanská poradna Plzeň

Úvodem

Diakonie je jedním z konstitutivních prvků církve a děje se v určitém kontextu. Kontext je utvářen každým sborem, který se rozhodne k pomoci, respektive každým členem sboru, který se na pomoci podílí. Je však třeba si uvědomit, že diakonie je ovlivněná i prostředím daného státu, nejvíce jeho sociální politikou.

Chceme-li vědět, jak dobře nabízet a poskytovat křesťanskou pomoc, je třeba si tento kontext nejen uvědomit, ale zároveň se seznámit alespoň se základními údaji, které se k němu váží. Z toho důvodu jsem byla požádána, abych napsala stručné pojednání o sociální politice našeho státu, zejména pak o politice sociálního zabezpečení a jejích třech systémech, kterými je tato politika tvořena. K této oblasti sociální politiky má totiž diakonie velice blízko. Už jen z toho důvodu, že diakonii nemusíme chápat jako křesťanskou službu, která se děje uvnitř sboru a zaměřuje se na jeho členy, ale můžeme jí také chápat jako sociální práci postavenou na křesťanských základech, jako práci, která je poskytovaná vně sboru těm, kteří jí potřebují.

Proto lze diakonii nahlížet jako službu kázání evangelia, stejně jako praktickou pomoc. O tom, čím je více a jakou podobu by měla mít, nepanuje mezi teology shoda (viz např. anglický článek *Theses on Diaconia*).

Následující text si neklade za cíl podat vyčerpávající informace (ani by to nebylo vzhledem k jejich množství možné), představuje spíše jakýsi exkurz do sociální politiky naší země. Nezaobírám se pouze politikou sociálního zabezpečení, ale sociální politikou obecně, její definicí, cíly, nástroji, aktéry a oblastmi, kterými se zabývá. To vše pro lepší pochopení sociální politiky jako celku. Na konci textu uvádím některé důležité právní normy, stejně jako doporučenou literaturu, která se daným tématem zabývá.

Doufám, že vám, čtenářům, budou následující řádky ku prospěchu a že vás budou motivovat k poskytování diakonické služby.

V Plzni 3. 1. 2013

Sociální politika – vysvětlení pojmu:

Co je sociální politika? Je třeba tento pojem vysvětlit, když se s ním setkáváme takřka dennodenně? Autoři, kteří o sociální politice píší, se domnívají, že ano, právě proto, že ač se jedná o pojem běžně užívaný, jeho definice není jednoznačná. Pojďme si nejprve vysvětlit jednotlivá slova, která pojem sociální politiky tvoří.

Slovo sociální je latinského původu a v současnosti má např. tyto významy: (i) týkající se lidské společnosti a vztahů mezi lidmi, (ii) týkající se snahy a úsilí o zlepšení společenských poměrů, (iii) týkající se životních podmínek jednotlivce ve vztahu ke společnosti a státu, jeho hmotného zabezpečení.

Slovo politika je původu řeckého a znamená: (i) oblast obecných státních záležitostí, (ii) aktivní účast občanů ve státním životě; opatření vlády měnící makroekonomické proměnné (inflace, nezaměstnanost atp.).

Spojením obou slov vzniká pojem sociální politika, který např. Tomeš ve své knize vysvětluje poměrně složitě, proto raději předkládám definici poněkud jednodušší, která však dostačuje mému záměru, tj. přiblížit čtenáři sociální politiku státu.

„*Sociální politika je část politiky (správy věcí veřejných) zaměřená na sociální fungování společnosti.*“ (Dočkal, 2007)

Cíle sociální politiky:

Sociální politika sleduje celou řadu cílů, které naplňují cíl obecný, jímž je soustavné zdokonalování životních podmínek lidí a rozvíjení osobnosti člověka, respektive sociální politika čelí sociálním a ekonomickým ohrožením, které vznikají v průběhu života jedince i skupin a vytváří příznivé podmínky pro život (rozvoj) rozvoj jedinců a skupin.

Sociální politika jako teoretická disciplína souvisí s dalšími disciplínami, např. sociologie, politické vědy, právo, ekonomie a další. Pokouší se analyzovat procesy tvorby a realizaci politik, které se týkají vztahů občanů a sociálněekonomických podmínek života, zatímco sociální politika jako praktická činnost/aktivita se zaměřuje na ovlivňování situací, vztahů a podmínek života jednotlivců, skupin a celé společnosti.

Sociální politiku můžeme také rozdělit na aktivní (perspektivní) a pasivní (retrospektivní) sociální politiku. Aktivní sociální politika přednostně usiluje o prevenci (předcházení vzniku sociálních problémů), a to přijímáním preventivních opatření. Pasivní sociální politika se naopak zaměřuje již na vzniklé sociální problémy. I tímto způsobem by se daly popsat cíle sociální politiky.

Principy sociální politiky:

Sociální spravedlnost je klíčovým principem sociální politiky. Lze jí vymezit pravidly, podle nichž jsou ve společnosti rozdělovány příjmy a bohatství, stejně jako životní příležitosti a předpoklady mezi občany, případně sociální skupiny.

Solidarita neboli vzájemná podpora, sounáležitost, svornost. Člověk je na jedné straně bytost individuální, ale na straně druhé je bytostí společenskou, sociální a za všech okolností je v jisté míře odkázán i na druhé, na soužití ve společnosti jako celku. „*Solidarita je vedena úsilím o sjednocování zájmů, zejména pokud jde o hmotné životní podmínky, a to na základě svobodné vůle lidí a jejich ochoty podpořit se zájmům širšího společenství.*“ (Krebs, 2005).

Solidaritě lze rozlišit na solidaritu mezinárodní (především aktivitu mezinárodních organizací jako je WHO, Rada Evropy), celostátní, místní či regionální a solidaritu jednotlivců a rodin. Solidaritu můžeme také rozlišovat na solidaritu mezigenerační, solidaritu mezi zdravými a nemocnými, zaměstnanými a nezaměstnanými, bezdětných s rodinami s dětmi.

Princip subsidiarity lze jednoduše vysvětlit jako princip řízení, ve kterém se mělo ponechat odpovědnosti nižších složek vše, co nemusí řešit složky vyšší, tzn. dle tohoto principu je každý povinen pomoci nejprve sám sobě, pokud si nemůže pomoci, musí mu pomoci rodina. V případě, že si rodina neumí či nemůže pomoci sama, volá na pomoc jiná

společensví (např. farnosti), na posledním místě je k pomoci vyzván stát.

Participace je možnost podílet se, participovat na společenském životě, a tedy i na sociální politice. „Naplnění principu participace je postupným, dlouhodobějším procesem, který lze ve zkratce nazvat jako přechod od člověka, jako převážně objektu sociální politiky, k člověku plnoprávnému, odpovědnému a respektovanému subjektu.“ (Krebs 2005).

Pro pochopení sociální politiky je třeba rozlišovat, kdo tuto politiku tvoří (subjekty sociální politiky) a pro koho je tvořena a rozvíjena (objekty sociální politiky).

Subjekty sociální politiky jsou subjekty veřejnoprávní – stát, regiony, obce, vláda, ministerstva a jejich místní pobočky např. úřady práce a soukromoprávní – firmy, neziskové organizace, nadace, fondy. Rodiny a jednotlivci jsou některými autory také považováni na subjekty sociální politiky, jinými autory nikoliv.

Objekty sociální politiky jsou rodiny, jednotlivci či další skupiny občanů.

Nástroje sociální politiky:

Sociální politika se realizuje pomocí nástrojů různého řádu. Základním nástrojem je právní řád a v jeho rámci pak sociálně právní legislativa. Dále se jedná o ekonomické nástroje – hospodářská politika státu, nátlakové akce, sdělovací prostředky, organizační struktura společnosti – státní správa a samospráva, regiony, obce a nevládní organizace a vládní i nevládní sociální programy.

Oblasti sociální politiky:

Podle problémů, na které se zaměřuje, můžeme sociální politiku rozdělit na několik oblastí.

- Politika sociálního zabezpečení
- Politika zaměstnanosti
- Rodinná politika
- Zdravotní politika
- Politika vzdělání
- Politika ve sféře bydlení
- Ekologická politika

Politika sociálního zabezpečení, kterou můžeme chápat jako soubor institucí, zařízení a opatření, jejichž prostřednictvím a pomocí se uskutečňuje předcházení, zmírňování a odstraňování následků sociálních událostí občanů, přičemž sociální událost lze definovat jako skutečnost, která významně ovlivňuje život jednotlivce nebo skupiny.

Za sociální události se považují např.: nemoc, ztráta zaměstnání, chudoba, zdravotní postižení, ale také sňatek, narození dítěte atd.). Sociální události mohou vést k sociálnímu vyloučení, a to když se s nastalou situací neumí nebo nemůže jednat jedinec či skupina vyrovnat sám nebo za pomoci svých blízkých.

Oblast sociálního zabezpečení je tvořena třemi na sebe navazujícími systémy, které se od sebe liší tím, jakou sociální situaci řeší, jakým způsobem jsou dávky v jednotlivých systémech financovány a jakým způsobem jsou tyto systémy organizačně zabezpečeny. Jedná se o systém sociálního pojištění, státní sociální podpory a sociální pomoci.

Sociální pojištění je výrazem sociální odpovědnosti občanů k sobě a své rodině. Pro tento systém platí, že by se všichni měli pojistit situace, kdy si nebudou schopni zajistit finanční výdělek prací (např. ztráta zaměstnání, dosažení důchodového věku, mateřství, nemoc, invalidita, ztráta živitele). Patří sem tedy jak důchodové, tak nemocenské pojištění.

Státní sociální podpora je systémem, který se zaměřuje na jednotlivce a skupiny, které jsou ve větší míře ohroženy sociálním vyloučením. Řeší takové sociální situace, kdy je třeba jednotlivce či skupiny (nejčastěji rodiny s dětmi), podpořit. Do systému státní sociální podpory patří např. tyto dávky: přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, přídavek na bydlení, porodné, pohřebné.

Od ledna 2013 přestaly do systému státní sociální podpory spadat dávky pěstounské péče. Právní úpravu dávek pěstounské péče upravuje zákon 359/1999 sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Rozhodné pro nárok na dávky ze systému státní sociální podpory jsou příjmy jednotlivce či rodiny, která o dávky žádá. Podrobnosti o všech dávkách poskytovaných v systému státní sociální podpory lze nalézt na <http://portal.mpsv.cz/soc/ssp>.

Sociální pomoc je určena osobám v sociální a hmotné nouzi. Realizuje se prostřednictvím finanční pomoci (dávky hmotné nouze) a sociálními službami.

Mezi dávky hmotné nouze patří tyto dávky: příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc. Od ledna 2012 jsou všechny tyto dávky vypláceny příslušnými úřady práce, které taktéž vyplácí dávky státní sociální podpory (viz výše). Zákon, který upravuje podmínky, která osoba je či není v hmotné nouzi, zda stanovené podmínky splňuje či nikoliv, je zákon 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi ve znění pozdějších předpisů. Více informací lze také nalézt na <http://portal.mpsv.cz/soc/hn/obcane/obecne>.

Již bylo řečeno, že sociální pomoc se realizuje také prostřednictvím sociálních služeb. Jejich poskytování se řídí zákonem 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů a vyhláškou 505/2006 Sb. kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Uvedené právní normy také upravují nárok na příspěvek na péči, který je určen osobám, jenž se při zvládání svých životních potřeb neobejdou bez pomoci jiných osob. Více podrobností o příspěvku na péči lze nalézt na <http://www.mpsv.cz/cs/8>.

O sociálních službách už pouze ve stručnosti. Zákon o sociálních službách upravuje základní typy a formy sociálních služeb. Typy sociálních služeb jsou:

Služby sociální prevence brání vyloučení sociálnímu vyloučení osob, které jsou vyloučením ohroženy pro krizovou sociální situaci, pro svoje návyky, pro jednání vedoucí ke konfliktu se společností, či pro sociálně znevýhodňující prostředí. Mezi tyto služby patří např. raná péče, telefonická krizová pomoc, azylové domy, domy na půl cesty, kontaktní centra, intervenční centra, noclehárny, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a další.)

Služby sociální péče napomáhají osobám zajistit jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, s cílem umožnit jim v nejvyšší možné míře zapojení do běžného života společnosti, a v případech, kdy toto vylučuje jejich stav, zajistit jim důstojné prostředí a zacházení. Každý má právo na poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím

prostředí (např. osobní asistence, pečovatelská služba, domovy pro seniory, stacionáře, odlehčovací služby, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy se zvláštním režimem apod.)

Služby sociálního poradenství, které rozlišujeme na poradenství základní (dle zákona jej musí poskytovat všechny sociální služby) a které spočívá v poskytování informací přispívajících k řešení nepříznivé sociální situace osob a odborné poradenství. To je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí; zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností. Součástí odborného poradenství je i půjčování kompenzačních pomůcek.

Sociální služby se poskytují jako služby pobytové, ambulantní, terénní.

Pobytovými službami se rozumí služby spojené s ubytováním v zařízeních sociálních služeb.

Ambulantními službami se rozumí služby, za kterými osoba dochází nebo je doprovázena nebo dopravována do zařízení sociálních služeb a součástí služby není ubytování.

Terénními službami se rozumí služby, které jsou osobě poskytovány v jejím přirozeném sociálním prostředí.

Přehled některých zákonů:

48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů

100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů.

359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Příklady doporučené literatury:

JANKOVSKÝ Jiří: Etika pro pomáhající profese. Praha, Triton, 2003

KOPŘIVA Karel: Lidský vztah jako součást profese, Praha, Portál 2000

KREBS Vojtěch a kol.: Sociální politika, Praha, ASPI, 2005

MATOUŠEK Oldřich a kol.: Metody a řízení sociální práce, Praha, Portál, 2003

MATOUŠEK Oldřich a kol.: Základy sociální práce, Praha, Portál, 2001

MATOUŠEK Oldřich a kol.: Slovník sociální práce, Praha, Portál, 2003

MÜLLER, WUNIBALD: I láska má svá pravidla: blízkost a odstup v pastoraci. Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství, 2005.

TOMEŠ Igor: Úvod do teorie a metodologie sociální politiky, Praha, Portál, 2010

Použitá literatura a zdroje:

HALÍŘOVÁ Gabriela, MELOTÍKOVÁ Petra: Praktikum z práva sociálního zabezpečení, Praha, Leges 2010, ISBN 978-80-87212-28-8

DOČKAL Jan: Člověk v současném světě, Praha, 2007

KREBS Vojtěch a kol.: Sociální politika, Praha, ASPI, 2005, ISBN 80-7357-050-5

TOMEŠ Igor: Úvod do teorie a metodologie sociální politiky, Praha, Portál 2010, ISBN 978-80-7367-680-3

Theses on Diaconia, dostupné na:

<http://www.eurodiaconia.org/files/Theology/Theses%20on%20Diaconia%20Final%20ENG%20%20HPM%20091018.pdf>, ke dni 22. 3. 2012

Informace k jednotlivým systémům politiky sociálního zabezpečení, dostupné na: www.mpsv.cz, ke dni 2. 1. 2013

Zákon 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, dostupný na: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62334&nr=108-2F2006&rp=15>, ke dni 3. 1. 2013

II. PRAXE

MATEŘSKÉ CENTRUM V PŘEŠTICÍCH

Jan Satke

Od října roku 2004 působí ve sborových prostorách „mateřské centrum“. Je určeno především pro maminky na mateřské dovolené. Otevřeno je 2x týdně. Program je nejprve zaměřen na děti (pohádka, společné říkanky a tancování), poté je čas pro maminky, kdy mají možnost společně něco tvořit, poslouchat zajímavé přednášky či si jen tak popovídat. V této části mají děti volný program. Pro děti je připravena místnost s míčkovým bazénem a spoustou hraček. Za hezkého počasí je pro děti i dospělé ideálním prostředím zahrada s altánem a dětskými atrakcemi. Program připravují zkušené pracovníce s dětmi, k přednáškám jsou zváni odborníci k danému tématu. Mateřské centrum navštěvuje průměrně mezi jednou a dvěma desítkami matek s dětmi. Zakladatelka mateřského centra Petra Mišterová byla za svou práci oceněna prestižní krajskou cenou „Křesadlo“ v roce 2009. Práci mateřského centra rovněž pozitivně hodnotí a podporuje Město Přeštice. Na Mateřské centrum navazuje anglická konverzace, která je určena především pro maminky na mateřské dovolené, otevřena je i dalším zájemcům. Probíhá v pátek dopoledne.

Hlídkání dětí

Jde o službu pro maminky s malými dětmi. Maminky si mohou ve středu dopoledne odložit své ratolesti na faře, kde o ně pečují zkušená a vlídná chůvička Petra Mišterová a čas využít pro zařízení potřebných věcí (středa je úřední den). Služba běží od roku 2010 a je o ni zájem.

KLUB SENIORŮ V KORANDOVĚ SBORU V PLZNI

Jaroslava Mossoczyová, Ludmila Zacharijášová

V letech 1996-98 sloužil na civilní službě v Korandově sboru Karel Šimr, nynější farář v Chrástu. K jeho náplni práce patřilo i navštěvování starších členů sboru a mapování jejich potřeb. Z rozhovorů při těchto návštěvách přirozeně vyplynulo, že mnohým schází společenství, kde by se mohli setkávat i mimo bohoslužby. Tak došlo k založení Klubu seniorů v r. 1997 a bez přerušení pokračuje tato činnost dodnes, i když se jeho účastníci převážně vyměnili za další generaci.

Setkávání v Klubu se koná 2x měsíčně vždy od října do června ve středu dopoledne.

Účastní se ho jak členové Korandova, tak i západního sboru z Plzně, navíc i jejich přátelé a známí z jiných církví i mimo ně. Schází se obvykle 10 až 20 účastníků. Organizačně po skončení civilní služby K. Šimra se ujal vedení J. Holý, později farářka H. Hamariová. Náplň byla z počátku více náboženská (modlitba, čtení, zpěv), protože se scházeli zejména lidé, kteří z nějakých důvodů se nedostali v neděli do kostela, ale vždy zde byl i prostor pro rozhovor a skromné pohoštění. Postupně se náplň poněkud změnila, program se plánuje vždy na půlrok dopředu, vytiskne a rozdává zájemcům, připravují ho jak členové sboru, tak přizvaní hosté. Zahájí se vždy písní ze zpěvníku, popř. krátkou modlitbou, pak je hlavní program, rozhovor. Podává se malé občerstvení, na kterém se často podílejí účastníci. Hlavní program má převážně vztah k církvi a duchovním tématům. Doba trvání je asi 1,5 hodiny.

Témata zahrnují např. tyto okruhy:

- vzpomínky na teology a významné osobnosti (J. A. Komenský, prof. Bič, prof. Heller, Přemysl Pitter a pod), ale i třeba Radovan Lukavský nebo Euard Haken a jejich život s vírou, doplněno ukázkami z jejich díla (četba, nahrávky, filmy)
- hudební programy např. Modlitby v operách s ukázkami, pořad o varhanách, duchovní hudba J. S. Bacha, nebo literární programy (L. N. Tolstoj, Deset vyznání, vánoční četba a pod)
- cestopisné pořady např. o zájezdu do Izraele, vyprávění faráře Teky o Africe a j.
- vzpomínkové pořady o našich krajanech na Podkarpatské Rusi, Rumunsku, na život ve sborech dle vyprávění pamětníků
- zdravotní, sociální nebo psychologická témata vhodná pro seniorský věk

Několikrát jsme čerpali z materiálů od sestry farářky Čechákové, která léta sbírala krátké povídky, úvahy, básně, aforismy, roztrídila je do sešitů podle tematiky - např. vánoční, velikonoční a pod.

Klub často navštíví i příslušníci střední generace, zaujme-li je nějaké téma, ale převážně se schází skupina stálých návštěvníků, takže se vytvořilo přátelské společenství postupně se rozrůstající o další členy, ale, bohužel, někdy nás někteří opustí navždy.

POMOC CIZINCŮM BEZ PRÁCE NA PLZEŇSKU 2009

Karel Šimr

V březnu 2009 jsme se jako Diakonický odbor západočeského seniorátu Českobratrské církve evangelické rozhodli zareagovat na kritickou situaci zahraničních pracovníků – zejména z Mongolska – na Plzeňsku. Chtěli jsme tak odpovědět na informace o masivním propouštění cizinců v důsledku hospodářské krize a o nedůstojných podmínkách na ubytovnách. „Podmínky na ubytovně jsou naprosto katastrofální. Velká zima, vlhko, plíseň,

zápach. Lidé mají hlad. Nemají peníze na uspokojování základních životních potřeb. Dle jejich výpovědí dostávají na měsíc pouze 400 korunové poukázky do restauračního zařízení, které spoluvlastní někdo z majitelů agentury,“ popsala návštěvu na jedné z ubytoven na Plzeňsku dne 20. února 2009 Helena Duchová, vedoucí Poradny pro cizince Diecézní charity Plzeň.

Věděli jsme už o aktivitě plzeňského sboru Evangelické církve metodistické, který na počátku roku zorganizoval potravinou sbírku ve spolupráci s Česko-mongolskou společností. Rozhodli jsme při doručení pomoci spolupracovat s již zmíněnou charitní Poradnou pro cizince, s níž máme dlouhodobé kontakty a zkušenost s její dobrou prací. Do sborů ČCE v západních Čechách jsme proto adresovali na počátku postní doby výzvu k solidaritě s cizinci v nouzi. Ve sborech se během několika týdnů vybraly finanční prostředky a další pomoc ve formě nakoupených potravin a hygienických potřeb v celkové hodnotě 50 000 Kč. Dalšími 50 000 Kč přispěla na náš podnět Synodní rada ČCE ze svého fondu sociální a charitativní pomoci. Vybrané finanční prostředky využívá Poradna pro cizince zejména na nákup potravin a hygienických potřeb nebo úhradu nákladů na ošetření u lékaře – a to jak při terénní práci na ubytovnách, tak cizincům, kteří její služby sami vyhledají. Ve spolupráci plzeňským vietnamským křesťanským sborem jsme se rozhodli 10 000 Kč z celkové částky věnovat na potravinovou pomoc Vietnamcům v Plzni.

Evangelický sbor v Chrástu uspořádal v obci sbírku, z níž nakoupil základní životní potřeby za 10 000 Kč pro dvě desítky Mongolů v ubytovně v sousední vesnici a tuto pomoc jim nadvrát předal farář sboru za účasti tlumočnice. Na základě navázaných vztahů plánuje evangelický sbor uskutečnit letos na jaře setkání s Mongoly a jejich kulturou na chrástecké faře jako poděkování všem, kdo nezůstali k jejich situaci lhostejní.

Humanitární pomoc vnímáme jako časově omezenou. Proto jsme se chtěli zaměřit ještě na další cíle. V pátek 3. dubna 2009 proto náš poradní odbor ve spolupráci s diecézní charitou a organizací YWAM uspořádalo akci s názvem „Mongolské inspirace“. O svou hudbu a obrazy se na ní s Plzeňany přišlo podělit několik mongolských umělců, kteří zároveň měli možnost hovořit o své zemi i situaci svých spoluobčanů v Čechách. Smyslem akce bylo nejen získat další finanční prostředky pro pomoc, ale zejména přispět k vzájemnému poznání Čechů a Mongolů a k pochopení situace zahraničních pracovníků u nás a upozornit na ni širší veřejnost. O naplnění tohoto cíle svědčí i fakt, že polovinu z pěti desítek příchozích tvořili Mongolové a druhou Češi.

POMOC LIDEM BEZ DOMOVA BĚHEM MRAZŮ V PLZNI 2012

Karel Šimr

Iniciativa na pomoc lidem z ulice během silných mrazů v únoru 2012 vzešla z Poradního

odboru křesťanské služby západočeského seniorátu Českobratrské církve evangelické. Tato skupina si klade za cíl podporovat sborovou diakonii (tj. dobrovolnickou v prostředí církve, přesahující rámec sociálních služeb) a podporovat vazby mezi sbory a Diakonií ČCE – středisko západní Čechy. Po konzultaci s vedoucím charitního domu pro lidi bez domova vznikl nápad uspořádat v týdnu sbírku ošacení, lůžkovin a potravin a doručit během následujícího mrazivého víkendu lidem bez domova. Akce si nekladla za cíl změnit situaci lidí na ulici, ale pouze jim aktuálně usnadnit přežití náročného období, ohrožujícího je na životě. V Plzni totiž umrzli během uplynulých týdnů již tři bezdomovci.

Ke sbírce se připojily čtyři evangelické sbory, kteří za tímto účelem otevřely své kostely a modlitebny a zajistily dobrovolníky k přebírání darů. Sběrku organizátoři nazvali „Nechte své srdce zmrznout“ a propagovali ji prostřednictvím sborů církve, sdělovacích prostředků a sociálních sítí. Odezva veřejnosti byla poměrně značná a rychlá. Kromě sběru materiální pomoci vyzvali také k dobrovolnickému zapojení při distribuci pomoci.

Mezitím proběhla koordináční schůzka se zástupci neziskových organizací (Městská charita, Plzeň, Člověk v tísni, Point 14), kteří lidem bez domova poskytují služby. Schůzka potvrdila potřebnost této pomoci, na niž poskytovatelé sociálních služeb nemají potřebnou kapacitu ani zdroje. Byly vytipovány lokality, kde je možné lidi bez domova oslovit. A byly vytvořeny skupiny dobrovolníků tak, aby aspoň v prvních hodinách byl jejich součástí také pracovník organizace, který prostředí zná. I tito pracovníci se často do akce zapojili ve svém volném čase a na své náklady (např. použitím vlastního auta).

Od pátku do neděle pak v terénu pracovaly dvou až pětičlenné skupiny. Jedna vydávala ošacení, lůžkoviny a také polévku a čaj na pevném stanovišti v centru města. Další procházela místa pobytu lidí bez domova ve městě i na periferiích a zvala je k místu výdeje nebo jim pomoc přímo doručila.

Do akce se zapojilo zhruba třicet dobrovolníků, zejména z křesťanských církví, ale také dalších občanů, kterým tato myšlenka přišla důležitá. Přebírali ošacení, vařili polévku a čaj, roznášeli je do terénu. Několik dní po akci se sešli k zakončovací a vyhodnocovací schůzce, která přinesla následující poznatky:

- Materiální pomoc (spolu s informacemi o možnosti využití sociálních služeb) se během mrazivých dnů tak dostala přibližně k sedmi desítkám lidí – zejména k těm, kteří nevyužívají sociálních služeb, např. azylových domů.
- Akce podpořila význam občanských čtností: dárcovství, dobročinnosti a dobrovolnosti.
- Ukázala, jak velký potenciál včetně schopnosti rychlé reakce je v občanské společnosti. Zároveň ukázala možnost spolupráce neziskových organizací či obcí a dalších institucí s širokou veřejností v prostoru, který není odborný, ale spíše občanský a kam sociální služby nedosahují (občané mohou dosáhnout tam, kam služby ne; pracovníci organizací přitom hrají důležitou roli ve znalosti potřeb a „terénu“).
- Nestála žádnou institucí ani korunu.
- Zároveň propojila lidi napříč denominacemi a odbornostmi, symbolicky také spojila

vyjádřením solidarity dvě skupiny lidí – lidi bez domova a většinou společností.

• Přestože se jednalo o občanskou aktivitu, ukázala se také potřeba koordinace: Někdo musí na začátku myšlenku vyslovit, svolat koordinační schůzku, shromážďovat potřeby a zdroje, propojovat lidi a akce s nimi vyhodnotit a zakončit.

Na vyhodnocovací schůzce zazněly silné i slabé stránky akce:

Silné stránky akce:

- dobrá organizace, koordinace (rozdělení do skupin a území, předávání poznatků a potřeb v terénu mezi skupinami)
- rychlost reakce na situaci
- propojení lidí napříč odbornostmi, organizacemi a občanskou veřejností
- zvýšení zájmu veřejnosti o problematiku lidí bez domova
- ocenění uspořádání zakončovací schůzky
- proaktivní přístup, důraz na terénní práci
- zprostředkování solidarity a zájmu veřejnosti o situaci lidí bez domova
- doplnění systému sociálních služeb občanskou aktivitou

Slabé stránky akce:

- více specifikovat sbírku a třídit (největší zájem o boty, deky, konzervy)
- málo dobrovolníků na zmapování území
- chybějící monitoring v brzkých ranních a pozdních večerních hodinách na periferiích (např. po předběžném mapování během dne)
- chyběl aktualizovaný seznam míst pobytu lidí bez domova
- nedostatečný kontakt s městem (vedoucí sociálního odboru nebo radní pro sociální věci), navázán pouze s městskou policií
- v koordinačním týmu chyběl člověk, o kterého jde – bez domova

DOBŘÉ RADY A INSPIRACE

Ondřej Pellar

- gratulace k narozeninám členů sboru, případně k výročí křtu či svatby
- pohoštění, čaj, káva po bohoslužbách či jiných shromážděních
- potravinová banka pro potřebné
- návštěvy nemocných doma, v nemocnicích, ústavech
- modlitební shromáždění za konkrétní lidi, místa nebo situace
- připomenutí důležitých událostí sboru, církve
- sborové výlety
- bazar
- sbírky starého šatstva, nádobí, hraček a dalších věcí pro potřebné
- vytvoření šatníku
- spolupráce s nejbližším zařízením Diakonie ČCE
- spolupráce s jinými neziskovými organizacemi v místě
- dětské tábory (organizování, nabízení)
- organizování sborových dnů
- organizace besed, přednášek, rozhovorů se sociálními tématy
- ekumenická setkávání
- mateřský klub
- klub seniorů
- herna pro děti
- dětské hřiště na farní zahradě
- pořádání a podpora různých kulturních akcí – koncerty, divadla, výstavy, přednášky, besedy, promítání filmů, setkání

SLOVNÍČEK

Jan Šoltész

BOHOSLUŽBA - není jen záležitostí neděle nebo svátečního dne. Nejsou to jen modlitby, obřady a ztišení před Božím slovem. Všecko, co věřící člověk dělá, by mělo být jakousi formou bohoslužby. I jeho práce i setkávání s lidmi. Tím vším můžeme vzdávat Bohu chválu.

ČLOVĚK - je Boží stvoření. Není tedy součástí božství, je součástí světa stvořeného Bohem. Byl ovšem stvořen „k obrazu Božímu“. Tomu můžeme rozumět tak, že dostal úkol panovat nad tvorstvem a dostal také schopnost slyšet Boží hlas a odpovídat na něj. Člověku byla dána svoboda k plnění Božího zákona. Těto svobody však zneužil. Bůh však místo trestu nabízí odpuštění a ospravedlnění, které pro nás svým sebeobětováním získal Ježíš Kristus. V něm můžeme najít nové lidství.

DIAKONIE - Řecké diakonia znamená služba. Ze slova diakonos (služebník) je odvozeno české slovo jáhen. Slovo diakonia se v širším smyslu týká jakékoliv služby: služby zvěstování Božího slova i konkrétní charitativní služby potřebným. Dnes se ho užívá převážně v užším smyslu o službě nemocným, chudým a jinak strádajícím. Už prvotní církev oddělila k této službě pověřené pracovníky (Sk 6,1-6).

DOBROČINNOST - Toto slovo bývá dnes pocíťováno s nepříjemným příděchem blahosklonného vztahu těch, kterým se daří dobře, k těm, kdo jsou na tom špatně. Ještě silněji to pocíťujeme u slova almužna. Ta nám připadá až jako něco ponižujícího. – Ale původní význam těch slov byl: přízeň, soucit nebo dokonce spravedlnost. Neokázalá snaha o zjednání spravedlnosti pro druhé patří k životu věřícího člověka.

HOSPIC - je zařízení, které poskytuje péči nevládně a těžce nemocným lidem. Moderní zařízení tohoto typu bylo založeno roku 1967 v Londýně, u nás vznikají tyto ústavy od roku 1989. Jméno hospic je odvozeno z latinského hospitium (útulek), jímž se ve 4. století označovala místa pro odpočinek poutníků.

KATECHEZE - je slovo řeckého původu a znamená vyučování. Užívá se ho v souvislosti přístupu ke křesťanské církvi a s křtem. Jde buď o přípravu ke křtu dospělého nebo o vyučování pokřtěných dětí o základech křesťanské víry a života.

LÁSKA - je základní zaměření života, které vyplývá z Božího slova. Máme milovat Boha i druhé lidi. Přitom ovšem nejde jen o niterný cit, ale o celkové zaměření, které se projevuje službou těm, kterým jsme schopni pomoci. – Slovo charita, jehož dnes užíváme pro takovou službu, je odvozeno od latinského caritas, což znamená úctu, přízeň a lásku.

LIDSKÁ PRÁVA - Vyhlášení lidských práv, jak je známe z naší doby, má dlouhou historii. Promýšleli je lidé různého přesvědčení a víry. Ale nelze opominout, že v tom hrálo důležitou roli křesťanství se svou zásadou, že všichni lidé jsou si před Bohem rovni a každý se bude jednou odpovídat za svůj život před jeho soudem. Bůh se zastává slabých a trpících.

MAJETEK - může být považován za Boží požehnání, ale skrývá v sobě i velké nebezpečí. Biblická kniha Přísloví obsahuje modlitbu: „Nedávej mi chudobu ani bohatství! Opatruj mě dostatečně chlebem, tak abych nasycen neselhal a neřekl: Kdo je Hospodin? Ani

abych z chudoby nekradl a nezneuctil jméno svého Boha.“ (Př 30,8.9.) Láska k Bohu a bližním osvobozuje od vnitřní závislosti na majetku.

MISIONÁŘSKÁ ČINNOST - Matoušovo evangelium končí svědectvím, že Ježíš poslal apoštoly ke všem národům a řekl: „Získávejte mi učedníky“ a „učte je, aby zachovávali všecko, co jsem vám přikázal.“ To ovšem znamená nejen kázat a křtít, ale také učit nově žít. Bůh chce s tímto světem něco udělat. To patří k úkolům církve v celých jejích dějinách až podnes.

MLČENÍ - „Je čas mlčet i čas mluvit,“ říká biblická kniha Kazatel (3,7). Zdá se to samozřejmé, ale není vůbec lehké to uplatňovat ve styku s lidmi. Slovo povzbuzení a potěšení může druhému velmi pomoci. Ale jsou i chvíle, kdy je potřebí mlčet a poslouchat, co říká ten druhý. A jsou dokonce chvíle, kdy je namístě společně mlčet před Pánem Bohem. – A pak je ještě jiné mlčení: o tom, co by mohlo druhému ublížit. Biblické přísloví (Př 11,13) o tom říká: „Utrhač roznáší důvěrné záležitosti, kdežto kdo je duchem věrný, ukryje to.“

MODLITBA - je dar, kterým nám Bůh umožňuje, abychom k němu mluvili. Bůh mluví k nám prostřednictvím svých svědků, prostřednictvím Písma a my smíme mluvit k němu v modlitbě. Můžeme mu předkládat vše, co máme na srdci, své díky i své prosby, můžeme se přimlouvat za své blízké, ale i za své nepřátele. Vždy však máme mít na paměti, že se má uskutečňovat Boží vůle, nikoli naše. Bůh sám nejlépe ví, co nám prospěje.

NADĚJE - je Boží dar. Je to důvěřivě očekávání budoucnosti darované Bohem. Křesťanská naděje je vázána na víru a lásku a je založena na Ježíši Kristu. Věříme v toho, který přišel a který přijde znovu. Toto očekávání nás vede k cílevědomé snaze o účast na nápravě všech věcí a osvobozuje od zoufalství.

NAPOMÍNÁNÍ - Vzájemné napomínání patří k životu v křesťanské církvi. Apoštol Pavel nabádá: „Se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha.“ (Ko 3,16) Nejde o strohé kárání. Vzájemné napomínání věřících vychází z potěšující zvěsti o Božím milosrdenství v Ježíši Kristu. Je to zároveň povzbuzování a potěšování.

ODPUŠTĚNÍ - Odpouštět vůbec není lehké. My totiž často máme zkreslený pohled na sebe i na druhé. Často se mýlíme v tom, že sebe považujeme za spravedlivé a ty druhé za provinilé. Ale jak je potom možné, že mezi námi, kteří se považujeme za spravedlivé, skončil Boží Syn, který byl skutečně spravedlivý, jako odsouzenec k smrti? A něco podobného se opakuje mezi lidmi stále. – Ne, my nejsme spravedliví. Ale Bůh nám pro lásku svého Syna nabízí odpuštění. A to je důvod, abychom odpouštěli i my.

PASTORACE - souvisí s latinským slovem pastor (pastýř). Bible užívá slova pastýř v přeneseném smyslu o Bohu a o Ježíši Kristu, ale i o lidech, kteří jsou Božími služebníky. A tak můžeme číst v epištole Efezským, že Kristus „jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla“. Pastorage je vedení jednotlivců v duchu evangelia.

POKÁNÍ - je zároveň zahanbující i osvobozující prožitek. Je to na jedné straně rozpoznání vlastního hříchu a na druhé straně vykročení k novému životu. Je to životní změna způsobená setkáním s Boží mocí, která zasahuje do našeho života i do světa kolem nás. Má své důsledky v našem jednání a vede nás i k spravedlivému a vstřícnému chování vůči druhým lidem.

PRAVDA - Ve styku s druhými lidmi bychom se měli učit chápat pravdu v hlubším smyslu, než je dnes běžné. Přiblížit se tomu, jak pravdu chápe bible. Tam nejde jen o pravdomluvnost, ale i o spolehlivost a věrnost. Být takový ve vztahu k druhým si může dovolit ten, kdo má sám oporu ve věrném a spolehlivém Bohu.

RADOST - je známkou vztahu člověka k Bohu. Je to radost z Boží přítomnosti, z toho, že nám poslal Spasitele a z toho, co připravuje na konci dnů. Že má být radost součástí životního stylu křesťana, vysvítá ze slov apoštola Pavla (1Te 5,13-18): „Žijte mezi sebou v pokoji ... kárejte neukázněné, těšte malomyslné, ujímejte se slabých, se všemi mějte trpělivost. Hledte, aby nikdo neoplácel zlým za zlé, ale vždycky usilujte o dobré mezi sebou a vůči všem. Stále se radujte, v modlitbách neustávejte. Za všech okolností děkujte, neboť to je vůle Boží v Kristu Ježíši pro vás.“

SBÍRKA - V Pavlových epistolách je na několika místech zmiňována sbírka, která se konala ve sborech vzniklých misii mezi pohany. Byla určena ve prospěch chudých křesťanů ve sboru v Jeruzalémě. V této sbírce šlo nejen o finanční pomoc, ale byla i výrazem duchovní pospolitosti, která vyrůstá z víry v Krista. I hmotných statků je možno používat tak, aby posilovaly víru a lásku.

SMRT - je v našem běžném chápání neodvratný konec našeho pozemského života. Ale evangelium o Ježíši Kristu, který byl vzkříšen z mrtvých, mění tento náš pohled. Život a smrt neuvádí do souvislosti s naším pozemským pobytem, nýbrž s vírou. Ježíš říká: „Kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mě poslal, má život věčný a nepodléhá soudu, ale přešel již ze smrti do života.“ (J 5,24)

SPOLEČENSTVÍ - V Novém zákoně se mluví převážně o společenství mezi křesťany, které má svůj základ ve společném podílu na Kristu a jeho darech. Obrazně to vystihují výroky o Kristu jako vinném kmeni a křesťanech jako ratolestech (J 15,1-11) nebo o církvi jako jednom těle (Ř 12,5). Obecenství se projevuje láskou a jednotou, vzájemným pochopením a službou.

STRACH, BÁZEŇ - Tato dvě slova nám dnes možná připadají skoro totožná, ale bible jich užívá v naprosto odlišném smyslu. Slovo bázeň označuje lidský uctivý a při tom důvěrný vztah k Bohu. Naproti tomu strach je obava až i hrůza z něčeho, co nás ohrožuje. Bible nás vyzývá, abychom se Boha báli, ale zároveň je plná výzev: „Nestrachuj se!“ Doufání v Boha a strach se vzájemně vylučují. Krásně je to vyjádřeno v 27. žalmu: „Hospodin je světlo mé a moje spása, koho bych se bál? Hospodin je záštita mého života, z koho bych měl strach?“

UTRPENÍ - Bolesti, nemoci a nejrůznější trápení jsou jevy, kterým bychom se nejraději vyhnuli. A přece přicházejí a my se s nimi musíme vyrovnávat. Kde se mezi lidmi berou? – Některé utrpení může být způsobeno naší vlastní vinou nebo vinou jiného člověka. Ale může být i utrpení nezaviněné. Bůh nás takovým utrpením může zkoušet a dokonce posilovat naši víru. A může být i utrpení, které člověk nese za někoho druhého. Takové bylo i utrpení Kristovo, který trpěl s plným vědomím toho, že tím zachraňuje hříšného člověka. – Není však Boží vůlí, abychom trpěli. Ježíš přece přinášel osvobození od nemocí a trápení.

VÍRA - je důvěřivé a poslušné spolehnutí na Boží moc a lásku. Je způsobem, jímž člověk už nyní žije v novém věku, který přichází s Ježíšem Kristem. Je zároveň projevem oddanosti Bohu, cestou života i poznáním pravdy. Ohrožením víry mohou být pochyb-

nosti, které jsou projevem nedostatečné důvěry v Boží vedení. (Když nás bible varuje před pochybnostmi, neměli bychom z toho ovšem vyvozovat bezmyšlenkovité schvalování pouček víry.)

ZDRAVÍ A NEMOC - Bible učí nás, moderní lidi, všimnout si toho, že nemoci mohou přímo či nepřímo souviset s lidským hříchem. Bůh však nechce, aby hříšník zemřel, ale aby se odvrátil od svých cest a byl živ. (Ez 18,23) A proto patří k úkolům věřícího člověka napomáhat podle svých možností druhým ke zdraví v plném smyslu toho slova.

ZPOVĚĎ - Toto slovo vzbuzuje u mnoha lidí nedůvěru. Snad proto, že se zpovědi dá tak snadno zneužít. Zpověď je vyznání hříchů. A my si své viny neradi připouštíme, natož abychom o nich ještě mluvili. Zůstáváme proto raději při společném vyznání vin při bohoslužbě – Ale když najdeme někoho, komu se můžeme s důvěrou svěřit, může to být veliká pomoc. Může to být společný krok ke smíření s Bohem.